

MONITOR BEZPIECZEŃSTWA INSTYTUTU ZACHODNIEGO

3/2025
14.05.2025

Redakcja:

dr Karol Janoś (red. naczelny), prof. dr hab. Sebastian Wojciechowski

OBRONNOŚĆ

🕒 NOWA BRYGADA PANCERNA W NIEMIECKICH SIŁACH ZBROJNYCH

[1.04.2025] W wojskach lądowych Bundeswehry oficjalnie rozpoczęła funkcjonowanie 45. Brygada Pancerna, która stacjonuje na Litwie. Brygada ta ma liczyć docelowo 4800 personelu wojskowego, a do jej obsługi będzie oddelegowanych 200 pracowników cywilnych. W jej skład wchodzi trzy jednostki bojowe: 122. Batalion Grenadierów Pancernych z Oberviechtach w Bawarii, 203. Batalion Pancerny mający bazę w Augustdorf w Nadrenii-Północnej Westfalii oraz stacjonująca na Litwie od 2017 r. w ramach inicjatywy wzmocnionej Wysuniętej Obecności NATO (*enhanced Forward Presence*, eFP) batalionowa grupa bojowa. Do brygady wejdzie też 455. Batalion Artylerii Pancерnej, a także 466. Batalion Zabezpieczenia, 45. Kompania Rozpoznawcza oraz 45. Kompania Pancerna Saperów. 45. Brygada Pancerna wchodzi w skład 10. Dywizji Pancерnej, która wraz z 1. Dywizją Pancerną należy do dwóch zmechanizowanych wyższych związków taktycznych Bundeswehry. Większość związków taktycznych i oddziałów tego związku taktycznego stacjonuje w południowych Niemczech, a sztab zlokalizowany jest w Veitshöchheim w Bawarii. 10. Dywizji podlega m.in. niemiecka część Francusko-Niemieckiej Brygady oraz na mocy współpracy militarnej z Holandią także 13. Lekka Brygada holenderskich sił zbrojnych. Zgodnie z zobowiązaniami RFN w ramach NATO 10. Dywizja ma być odpowiedzialna za wystawienie jednej z trzech dywizji bojowych Bundeswehry. Planowana dywizja (Division 25) ma liczyć docelowo 30 000 żołnierzy i żołnierki oraz osiągnąć pełną gotowość operacyjną do 2027 r. (KJ)

KOMENTARZ

Finalne ustalenia o rozlokowaniu nowej 45. Brygady Pancерnej na Litwie zostały dokonane w grudniu 2023 r. Decyzja Berlina w sprawie trwałej obecności ich wojsk na terytorium Litwy miała charakter bezprecedensowy. Przede wszystkim RFN po raz pierwszy w historii zdecydowała na to, aby tak duży związek taktyczny Bundeswehry na stałe stacjonował na terytorium innego państwa. Do tej pory kontyngenty niemieckich sił zbrojnych tylko w ściśle określonych ramach czasowych stacjonowały w innych państwach w związku z realizowanymi przez nie operacjami w obszarze zarządzania kryzysowego i misjami humanitarnymi. Ponadto decyzja ta stanowiła zerwanie z dotychczasowym stanowiskiem Niemiec wobec Aktu Stanowiącego NATO-Rosja. Berlin był przeciwny dotychczas odejściu od jego postanowień zakładających nierozlokowywanie na stałe w nowych państwach członkowskich NATO znaczących sił sojuszniczych. Stacjonowanie nowej brygady na Litwie traktowane jest przez niemiecki resort jako flagowy projekt tzw. epokowego przełomu (*Zeitenwende*) w obszarze polityki bezpieczeństwa i obrony RFN. (KJ)

🕒 URUCHOMIENIE NOWEGO DOWÓDZTWA OPERACYJNEGO BUNDESWEHRY

[9.04.2025] W Berlinie odbyły się uroczystości związane z oficjalnym rozpoczęciem funkcjonowania nowego Dowództwa Operacyjnego Bundeswehry (*Operative Führungskommando der Bundeswehr*, OpFüKdoBw). Nowe dowództwo powstało z połączenia Dowództwa Terytorialnego odpowiedzialnego za obronę na terytorium kraju i Dowództwa Operacyjnego, które było odpowiedzialne za realizację operacji zagranicznych. Na szefa nowego dowództwa już 1 października

ub. roku nominowany został generał porucznik Alexander Sollfrank, który wcześniej pełnił funkcję m.in. szefa sztabu Wojsk Lądowych, dowódcy jednostki Wojsk Specjalnych oraz szefa *Multinational Joint Headquarters* w Ulm, które odpowiada za realizację operacji UE i NATO. (KJ)

KOMENTARZ

Utworzenie nowego centralnego Dowództwa Operacyjnego Bundeswehry zostało zapowiedziane przez kierownictwo resortu obrony RFN w kwietniu ub. roku i stanowi ważny element reformy strukturalnej niemieckich sił zbrojnych, która ma na celu przede wszystkim ich lepsze przystosowanie do zadań związanych z obroną terytorialną i sojuszniczą. Poza zmianami w strukturach dowodzenia reforma obejmuje też zmiany w strukturze wojsk Bundeswehry. Obok istniejących dotąd wojsk lądowych, sił powietrznych i marynarki wojennej w oddzielny rodzaj sił zbrojnych został przekształcony obszar organizacyjny odpowiedzialny za przestrzeń cybernetyczną i informacyjną, który powstał w 2016 r. Na mocy wdrażanej reformy Wojskom Lądowym zostały też przyporządkowane siły obrony terytorialnej. (KJ)

🕒 POROZUMIENIE O STACJONOWANIU HOLENDERSKIEGO BATALIONU W NIEMCZECH

[11.04.2025] Ministrowie obrony RFN i Holandii podpisali w Brukseli porozumienie w sprawie stacjonowania w Niemczech batalionu pancernego holenderskich sił zbrojnych. Zgodnie z dokonanymi ustaleniami jednostka będzie rozlokowywana w Lohheide w Dolnej Saksonii. Brygada mająca tam stacjonować zostanie wyposażona w niemieckie czołgi LEOPARD. Holandia złożyła zamówienie na 46 tego typu pojazdów w wersji A8, dostawy mają się rozpocząć w 2028 r. Zawarte porozumienie stanowi rozszerzenie trwającej już od 2016 r. integracji holenderskiej Brygady Zmechanizowanej z 1. Dywizją Pancerną Bundeswehry. W ramach dotychczasowej współpracy pod niemieckim dowództwem służy już 3000 holenderskich żołnierzy. (KJ)

🕒 WZROST WYDATKÓW NA ZBROJENIA W NIEMCZECH W OCENIE SIPRI

[28.04.2025] Według raportu Sztokholmskiego Międzynarodowego Instytutu Badań nad Pokojem (SIPRI) globalne wydatki na zbrojenia wzrosły w 2024 r. prawie o 10%. Wysokość nakładów na zbrojenia w minionym roku zwiększyły się dziesiąty raz z rzędu, osiągając wartość 2 bln 718 mld dolarów. W znacznym stopniu odpowiadają za to zwiększone o 17% nakłady w Europie, wliczając w to Rosję. Inwestycje militarne Federacji Rosyjskiej w 2024 r. wynosiły 149 mld dolarów, co oznacza wzrost o 38% w porównaniu ze wskaźnikiem z 2023 r. Z kolei w przypadku Ukrainy nakłady na cele wojskowe wyniosły 34% PKB. Bardzo znaczący wzrost środków na zbrojenia odnotowano również na obszarze Europy Zachodniej i Środkowej. W tym kontekście w sposób szczególny wskazano na Niemcy i Polskę. W RFN w ciągu ostatniego roku wydatki na obronność wzrosły o 28% do 88,5 mld dolarów. W Polsce nakłady na obronę zostały zwiększone o 31% do 38 mld dolarów. Globalnym liderem zbrojeń pozostają Stany Zjednoczone. Ich nakłady na ten cel wzrosły między 2023 a 2024 r. o 5,7% do 997 mld dolarów, co stanowiło 66% wszystkich wydatków państw NATO i 37% środków światowych. Natomiast Chiny podwyższyły wydatki o 7% do 314 mld dolarów. (SW)

BEZPIECZEŃSTWO WEWNĘTRZNE

ESKALACJA PRZEMOCY WOBEC DZIENNIKARZY W NIEMCZACH

[5.03.2025] Z najnowszego raportu organizacji pozarządowej Reporterzy bez Granic wynika, że w Niemczech gwałtownie nasiliła się liczba ataków wymierzonych w dziennikarzy oraz innych pracowników mediów. W 2024 r. odnotowano 89 tego typu przypadków (w tym 75 o charakterze fizycznym). Jest to ponad dwukrotny wzrost w porównaniu do liczby podobnych napaści z roku poprzedniego, kiedy zarejestrowano 41 ataków. 40 przypadków dotyczyło sytuacji, kiedy dziennikarzy uderzano, kopano lub brutalnie popychano. W 4 innych przypadkach było to uderzenie jakimś przedmiotem. Doszło też do 14 ataków na budynki redakcji lub mieszkania powiązanych z nimi dziennikarzy. Ponad połowa wszystkich ataków miała miejsce w Berlinie (49), a wiele innych w Bawarii i Saksonii, gdzie odnotowano po 8 takich incydentów. 66 z 89 przejawów przemocy miało miejsce podczas demonstracji politycznych, z czego 38 podczas protestów dotyczących sytuacji na Bliskim Wschodzie. Dziennikarzy podczas wykonywania swoich obowiązków atakowali także przedstawiciele różnych formacji mundurowych czy aktywiści, na przykład o poglądach prawicowych. Przypisano im 21 tego typu brutalnych incydentów. Dziennikarze nie są jedyną grupą społeczną narażoną w Niemczech na coraz częstsze ataki. Z raportu opublikowanego przez MSW wynika, że sukcesywnie wzrasta też liczba aktów przemocy wymierzonych w funkcjonariuszy publicznych i przedstawicieli władz, w tym choćby burmistrzów, starostów, radnych powiatowych, radnych miejskich czy członków parlamentu. W minionym roku odnotowano 4923 takie przypadki, co oznacza wzrost o 20% wobec wskaźnika z 2023 r. (SW)

POLITYKA BEZPIECZEŃSTWA

SPOTKANIE SZEFÓW DYPLOMACJI PAŃSTW NATO

[3-4.04.2025] Annalena Baerbock reprezentowała Niemcy podczas spotkania ministrów spraw zagranicznych NATO w Brukseli. Był to kolejny ważny element dotyczący przygotowań do szczytu Paktu w Hadze (24-26.06), a także okazja do omówienia najważniejszych kwestii z zakresu polityki bezpieczeństwa realizowanych obecnie przez sojuszników. Spotkanie ministrów rozpoczęły wystąpienia sekretarza generalnego NATO i sekretarza stanu USA Marco Rubio, podczas których zwrócono przede wszystkim uwagę na wielość i złożoność wyzwań oraz zagrożeń stojących obecnie przed Sojuszem. A. Baerbock podczas obrad zwróciła uwagę na konieczność dalszego wspierania przez sojuszników Ukrainy, w tym w sferze finansowej czy wzmocnienia obrony powietrznej. Podczas konsultacji ministrowie spraw zagranicznych rozmawiali ponadto z partnerami z obszaru Indo-Pacyfiku, ministrem spraw zagranicznych Ukrainy Andrijem Sybiią, wysoką przedstawiciel UE ds. polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Kają Kallas. W trzecią rocznicę brutalnych działań Rosji w Buczy oraz przed posiedzeniem Rady NATO-Ukraina uczestnicy złożyli hołd ofiarom agresji. Zapewniając równocześnie o trwałym zaangażowaniu NATO na rzecz Ukrainy, czego przejawem jest między innymi przeznaczenie kolejnej transzy pomocy na kwotę ponad 20 mld euro. (SW)

🕒 ZAMIERZENIA NOWEJ KOALICJI RZĄDOWEJ W NIEMCZACH W POLITYCE BEZPIECZEŃSTWA I OBRONY

[9.04.2025] Partie CDU, CSU i SPD, które będą tworzyć nowy rząd federalny, uzgodniły treść umowy koalicyjnej. Podobnie jak poprzednie ekipy rządowe, także przyszły gabinet chadeków i socjaldemokratów jako dwie główne organizacje w polityce bezpieczeństwa i obrony traktuje NATO i UE. Odnośnie do aktywności w NATO przyszli koalicjanci deklarują, że będą czynić dalsze starania na rzecz wypełniania przez Niemcy roli centrum logistycznego Sojuszu. Zapowiedziane zostały również działania dotyczące umocnienia współpracy między NATO i UE oraz wzmocnienia europejskiego sektora przemysłu zbrojeniowego. Partie współtworzące nowy rząd zadeklarowały, że Niemcy przejmą przywództwo w zakresie dalszego rozwoju Wspólnej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony UE. Warto też odnotować zapowiedź dotyczącą wykorzystania w kwestiach dotyczących polityki bezpieczeństwa i obrony formatów współpracy poza strukturami NATO i UE. W umowie koalicyjnej mowa jest m.in. o kooperacji w formacie E3 z Francją i Wielką Brytanią.

Chadecy i socjaldemokraci za główny priorytet w swoim dokumencie programowym uznali dalsze wzmocnianie zdolności operacyjnych sił zbrojnych. W umowie koalicyjnej zapowiedziano działania mające usprawnić proces realizacji zamówień sprzętu i uzbrojenia, w tym uchwalenie nowego prawodawstwa i ustanowienie wieloletniego planu inwestycyjnego, który zapewnić ma stabilne finansowanie projektów zbrojeniowych. W zakresie wzmocniania potencjału i zdolności Bundeswehry chadecy i socjaldemokracji za priorytetowe zadania uznają zagwarantowanie pełnej zdolności operacyjnej oddziałom, które zostały przeznaczone do realizacji działań w ramach planów obronnych NATO. Przyszły gabinet ma ponadto kontynuować rozpoczęte w poprzednich latach zabiegi dotyczące dalszej rozbudowy i wzmocnienia sił rezerwowych oraz wojsk obrony terytorialnej, a także podjąć działania zmierzające do ulepszenia infrastruktury Bundeswehry. CDU, CSU i SPD udało się wypracować kompromis w sprawie obowiązkowej służby wojskowej, która wywoływała wiele kontrowersji w trakcie negocjacji koalicyjnych. Zakłada on wdrożenie nowego modelu służby wojskowej, którego założenia przedstawił w ub. roku resort obrony. Dzięki temu wzorowanemu na rozwiązaniach szwedzkich modelowi, który w znacznej mierze opiera się na dobrowolności, siły zbrojne mają co roku docelowo pozyskiwać ok. 15 tys. nowych rekrutów.

W porozumieniu koalicyjnym chadeków i socjaldemokratów znalazła się także zapowiedź dalszego wsparcia dla Ukrainy. W dokumencie padają deklaracje o podejmowaniu wspólnie z sojusznikami i partnerami działań na rzecz trwałego i sprawiedliwego pokoju, które miałyby obejmować m.in. polityczne i materialne gwarancje dla Kijowa. CDU, CSU i SPD zapowiadają ponadto zaangażowanie Niemiec w proces odbudowy Ukrainy. (KJ)

🕒 PIERWSZE POSIEDZENIE GRUPY Z RAMSTEIN POD PRZEWODNICTWEM RFN I WIELKIEJ BRYTANII

[11.04.2025] W Brukseli odbyło się pierwsze posiedzenie Grupy Kontaktowej ds. Wsparcia Ukrainy pod przewodnictwem Niemiec i Wielkiej Brytanii. Minister obrony RFN Boris Pistorius informował na nim, że na mocy decyzji podjętych przez Bundestag dotyczących zmian w Ustawie Zasadniczej wyłączających wydatki obronne z reguły hamulca zadłużenia Ukraina otrzyma do 2029 r. uzbrojenie

i sprzęt wojskowy o wartości 11 mld euro. Szef niemieckiego resortu obrony przypomniał też wcześniejsze zapowiedzi dotyczące przekazania siłom zbrojnym Ukrainy w tym roku czterech systemów przeciwlotniczych IRIS-T wraz z zapasem pocisków do nich. Kierownictwo Ministerstwa Obrony RFN zdecydowało o zaoferowaniu Ukrainie dodatkowo także 30 pocisków do wcześniej przekazanych systemów PATRIOT. Ponadto Niemcy zamierzają dostarczyć w tym roku ukraińskiej armii również 300 dronów rozpoznawczych, 15 czołgów LEOPARD w wersji 1 A5, 14 systemów artyleryjskich oraz 100 radarów do obserwacji naziemnej. Szef resortu obrony zapowiedział na spotkaniu grupy z Ramstein, że badane są możliwości przekazania Ukrainie jeszcze w tym roku 100 tys. sztuk amunicji artyleryjskiej. Niemieckie wsparcie dla ukraińskich sił zbrojnych ma ponadto ulec rozszerzeniu między innymi pod względem stworzenia możliwości remontów systemów uzbrojenia na terenie Ukrainy czy zawarcia nowych kontaktów z przemysłem na dostawy części zamiennych. W dalszym ciągu będzie też obejmować szkolenia dla ukraińskiego personelu wojskowego. Na posiedzeniu w Brukseli omawiano oprócz tego funkcjonowanie specjalnej koalicji na rzecz rozwoju zdolności ukraińskich sił zbrojnych w zakresie walki elektronicznej. Akces do udziału w tej koalicji zadeklarowało już 9 państw. (KJ)

🕒 WIZYTA PREZYDENTA NIEMIEC W SIEDZIBIE NATO

[28.04.2025] Prezydent Republiki Federalnej Niemiec Frank-Walter Steinmeier, w towarzystwie pełniącego obowiązki ministra obrony Borisa Pistoriusa, złożył wizytę w siedzibie NATO w Brukseli, gdzie został uroczystie powitany przez sekretarza generalnego NATO Marka Ruttego. W ceremonii uczestniczyli również między innymi stały przedstawiciel Niemiec przy NATO ambasador Géza Andreas von Geyr czy dowódca Sił Zbrojnych USA w Europie generał Christopher Cavoli. Wizyta była związana z przypadającą w tym roku 70. rocznicą przystąpienia RFN do Sojuszu. Podczas spotkania M. Rutte podkreślił, że silne Niemcy mają znaczenie nie tylko dla bezpieczeństwa Europy, ale i globalnej stabilności, dodając, iż są one także największym europejskim darczyńcą pomocy wojskowej dla Ukrainy. Niemcy angażują się również w innych częściach świata, w tym wspierają pokój i stabilność na Bałkanach czy podejmują wysiłki na rzecz zwalczania terroryzmu. Z kolei Frank-Walter Steinmeier zaznaczył, że RFN od czasu uzyskania statusu 15. członka NATO w 1955 r., przeszła niezwykłą transformację z podzielonego, rozdartego wojną państwa do zaangażowanego członka Paktu. (SW)

